

๑๐ ธันวาคม
วันสิทธิมนุษยชนสากล

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนธันวาคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๑๓

■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๙.๓๕ น. นายชาติริ สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ห้องพระ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา โดยมีนายสมชาย จุลนิติ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ประชาสัมพันธ์ นายสมพงษ์ สิงห์สมบุญ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ผู้อำนวยการกองและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมพิธีฯ

เนื่องจากปก

๑๐ ธันวาคม “วันสิทธิมนุษยชนสากล”

วันสิทธิมนุษยชนสากลนั้นกำหนดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ในช่วงนั้น สงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ส่งผลกระทบต่อด้านลบทั้งกายและใจแก่เหล่ามวลมนุษยชาติ ความรุนแรงและการสูญเสียได้ก่อให้เกิดเป็นพลังครั้งใหญ่ ทำให้หลายประเทศได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงนำไปสู่การจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น เพื่อเป็นตัวกลางในการคุ้มครองดูแลมนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้

ในเวลาต่อมา สหประชาชาติได้มีมติรับรองปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights) ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) และได้มีมติประกาศให้วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี เป็น วันสิทธิมนุษยชนสากล (Human Rights Day) นับเป็นอีกหนึ่งวันสำคัญของโลกที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้มนุษยชาติได้ตระหนักถึงผลกระทบของความเลวร้ายที่เกิดจากการละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน

ความสำคัญของวันสิทธิมนุษยชนสากลนั้น คือการประกาศว่า มนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้ ไม่ว่าจะเป็นใคร อยู่ที่ไหน นับถือศาสนาอะไร มีสีผิวอะไร เพศอะไร ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคไม่ต่างกัน การเฉลิมฉลองและมีส่วนร่วมในวันสำคัญนี้อาจจะไม่เหมือนกับวันอื่น ๆ แต่ทุกคนสามารถแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยในสิทธิของคนอื่นได้ เพียงแค่มองไปรอบ ๆ ตัว เราสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคสิ่งของเพื่อผู้ยากไร้ และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เกียรติผู้อื่น ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในวันสำคัญวันนี้แล้ว

ภาพหน้าปก

โดย rawpixel.com จาก www.freepik.com

แหล่งข้อมูล

- เว็บไซต์เดลินิวส์ (ออนไลน์.) ค้นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ <https://www.dailynews.co.th/articles/533471/>

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน ธันวาคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๑๓

สารบัญ

- ๒ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๑๔ บทความเรื่อง “หลักและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำที่บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕” ตอนที่ ๑
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๒๒ มุมข่าว
- ๔ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๘ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๑ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง
- ๑๓ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ **ประธานฝ่ายอำนวยการ** นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม **รองประธานฝ่ายอำนวยการ**
● นายกฤษฎา บุญสมิต **ฝ่ายอำนวยการ** ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกิจ ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
● นางสาวรุษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ์ สุขสมเกษม **กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ** นายกฤษฎา บุญสมิต
ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนิทรลีลา ● นายอำนาจ เตนยสุภา
● นายทีปกร โกมลพันธ์พร **ฝ่ายดำเนินการ** นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ โสวัฒน์ธะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง
กะเบียน จัดส่ง ● นางสาววิศรา สุขโสภี

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

เรื่อง ทิ้งอกริมตลิ่งและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ข้อเท็จจริง^๑

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. (อบต.ก.) ได้ดำเนินการขอรังวัดตรวจสอบแนวเขตคลองสาธารณะประโยชน์บริเวณที่ดินของนางสาว ป. ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๑๑ จากการรังวัดที่ดินปรากฏว่ามีสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำเข้าไปในเขตคลองสาธารณะประโยชน์ โดยนางสาว ป. อ้างว่ามีสิทธิปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างลงบนที่ดินดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นที่อกริมตลิ่งที่งอกออกจากที่ดิน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๑๑ ของตน ต่อมา อบต. ก. ได้ตรวจสอบที่ดินแปลงดังกล่าวปรากฏว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้เกิดอุทกภัยดินโคลนถล่มน้ำป่าไหลหลาก น้ำได้พัดเอาดินโคลนต่าง ๆ มาทับถมรวมถึงคลองที่อยู่ติดกับที่ดินของนางสาว ป. เกิดเป็นที่อกริมตลิ่งที่ไม่มีสภาพเป็นคลองสาธารณะเดิมให้เห็น

ข้อหาหรือ

อบต. ก. ข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุดว่า ที่ดินซึ่งเป็นพื้นที่คลองสาธารณะประโยชน์เดิม แต่ปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นคลองเนื่องจากเกิดอุทกภัยมีดินโคลนมาทับถมถือว่าเป็นที่อกริมตลิ่งซึ่งจะตกเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินริมคลองนั้นหรือไม่

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

กรณีตามข้อเท็จจริงที่ อบต. ก. หารือ นั้น ที่อกริมตลิ่งอันจะตกเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินแปลง

ที่เกิดทิ้งอกริมตลิ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๘ ที่ทิ้งอกริมตลิ่งนั้นต้องเป็นกรณีที่สายน้ำพัดพาที่ดินจากที่อื่นมาค่อย ๆ ทับถมกับริมตลิ่งจนเกิดเป็นที่งอกจากที่ดินออกไป หากเป็นที่ดินที่เกิดจากการทับถมโดยกระแสน้ำไหลหลากพัดพาดินโคลนมากองทับถมในคลองสาธารณะประโยชน์ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นตามข้อหาเรื่องนี้ ดังนั้น ที่ดินดังกล่าวจึงไม่เป็นที่อกริมตลิ่งและไม่ตกเป็นทรัพย์สินของนางสาว ป. เจ้าของที่ดินริมคลอง อีกทั้งเมื่อที่ดินดังกล่าวเดิมเป็นพื้นที่คลองสาธารณะประโยชน์ แม้อันต่อมาพลเมืองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเนื่องจากไม่ได้เป็นคลองอีกต่อไปโดยสภาพ แต่เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาให้ออนสภาพจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พื้นที่ดินในคลองสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวก็ยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ตามเดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘

หมายเหตุ

๑. คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุดนี้ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการเกิดทิ้งอกริมตลิ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๘ ไว้ว่า ต้องเป็นกรณีที่สายน้ำพัดพาที่ดินจากที่อื่นมาค่อย ๆ ทับถมกับริมตลิ่งจนเกิดเป็นที่งอกจากที่ดินออกไป ไม่ใช่กรณีที่ดินที่เกิดจากการทับถมโดยอุทกภัย

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษา เนติบัณฑิตยสภา

^๑ สำนักขอหารือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ พ.๑๗๖/๒๕๖๒

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กุศล แยมสอาด, ทิ้งอกริมตลิ่ง, จุลสาร สปก., ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๓ (ตุลาคม ๒๕๖๖), หน้า ๒๖-๒๘.

ทำให้กระแสน้ำไหลหลากพัดพาดินโคลนมากองทับถมในคลองสาธารณะประโยชน์ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นตามข้อหานี้ นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงการเปลี่ยนสภาพของสาธารณสมบัติของแผ่นดินว่าเมื่อที่ดินนี้เดิมเป็นพื้นที่คลองสาธารณะประโยชน์ แม้อต่อมาพลเมืองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเนื่องจากไม่ได้เป็นคลองอีกต่อไปโดยสภาพ แต่เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาให้ถอนสภาพจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พื้นที่ดินในคลองสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวก็ยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ตามเดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อหานี้ ได้แก่

๒.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า “สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ เป็นต้นว่า บ่อและโรงทหาร สำนักราชการ บ้านเมือง เรือรบ อารุยฤทธภัณฑ์”

มาตรา ๑๓๐๕ บัญญัติว่า “ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๑๓๐๘ บัญญัติว่า “ที่ดินแปลงใดเกิดที่งอกริมตลิ่ง ที่งอกย่อมเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินแปลงนั้น”

๒.๒ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๘ บัญญัติว่า “บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การตราพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย”

๓. คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจเกี่ยวกับข้อหาเรื่องนี้

๓.๑ คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับทิ้งอกริมตลิ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๓/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า “ที่เกิดเหตุเดิมเป็นทางน้ำของแม่น้ำเป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ต่อมาตื้นเขินขึ้นเพราะเกิดจากปริมาณน้ำในแม่น้ำลดลง จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) และมีใช้ทิ้งอกริมตลิ่งเพราะมีใช้ที่ดินทิ้งอกรอกออกไปจากริมตลิ่งของที่ดินผู้เสียหายตามธรรมชาติ ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕ (๒) (เดิม) ประกอบมาตรา ๓๖๒ (เดิม) กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษผู้ที่บุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น ไม่ใช่บทบัญญัติที่จะลงโทษผู้ที่บุกรุกสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่อย่างใด จำเลยทั้งสองบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าว การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๙๖/๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า “ที่ดินพิพาทเป็นทิ้งอกริมตลิ่งออกจากที่ดินมีโฉนดซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ที่ ๑ ที่ดินพิพาทย่อมตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๘ ที่ดินพิพาทเป็นทิ้งอกริมตลิ่งที่งอกออกจากที่ดินมีกรรมสิทธิ์ การซื้อขายต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โจทก์ทั้งสองเพียงแต่ทำสัญญาซื้อขายกันเอง ไม่ได้ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์ทั้งสองจึงตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๕๖ วรรคแรก ที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ที่ ๑ จำเลยทั้งสองเข้ายึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเป็นการโต้แย้งสิทธิ์ของโจทก์ที่ ๑ ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ จำเลยทั้งสองยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทยังไม่ถึง ๑๐ ปี จึงยังมีได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ โจทก์ที่ ๑ จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง โจทก์ที่ ๒ แม้จะได้รับความยินยอมจากโจทก์ที่ ๑ ให้เป็นผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แต่สืบเนื่องจากโจทก์ที่ ๑ ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ที่ ๒ ซึ่งการซื้อขายตกเป็นโมฆะ โจทก์ที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๙/๒๕๕๕ วินิจฉัยว่า “จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘๙๕ ต่อมา มีการก่อสร้างท่าเทียบเรือและเขื่อนหินยื่นไปในทะเล และอยู่ใกล้กับพื้นที่พิพาท ทำให้มีผลกระทบกับการเคลื่อนย้ายของตะกอนทรายชายฝั่งทะเลทำให้สะสมตัวในบริเวณที่ดินพิพาทกลายเป็นหาดสันทรายชายฝั่งทะเลทำให้สะสมตัวในบริเวณที่ดินพิพาทกลายเป็นหาดสันทรายซึ่งมีดินถมปิดทับบนทรายจนกลายเป็นพื้นดิน แม้จะมีส่วนมาจากท่าเทียบเรือและเขื่อนหินที่มีผู้อื่นสร้างขึ้น แต่จำเลยที่ ๑ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างท่าเทียบเรือและเขื่อนหิน การสะสมตัวของตะกอนเกิดขึ้นเองจากกระแสน้ำทะเล มิได้เกิดจากฝีมือมนุษย์และก่อให้เกิดที่ดินงอกต่อไปจากที่ดินของจำเลยที่ ๑ ที่ดินพิพาทจึงเป็นทิ้งอกรอกจากที่ดินมีโฉนดของจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จำเลยที่ ๑ ย่อมเป็นเจ้าของทิ้งอกรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๘”

๓.๒ คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๖๔/๒๕๖๑ วินิจฉัยว่า “การแสดงเจตนายกที่ดินให้ใช้เป็นถนนสาธารณะเป็นการสละที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) จึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๕๒๕ การแสดงเจตนาที่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้วและสภาพความเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่อาจสูญสิ้นไปเพราะการไม่ได้ใช้ แม้ประชาชนส่วนใหญ่จะมีได้ใช้ทางพิพาทตามวัตถุประสงค์ที่ ช. และ ป. แสดงเจตนาไว้เนื่องจากยังมีได้มีการดำเนินการปรับปรุงที่ดินพิพาทให้มีสภาพเป็นทางเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ก็ตาม การที่จำเลยซื้อที่ดินพิพาทมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก็ไม่ทำให้ทางพิพาทตกไปเป็นของจำเลยได้อีก”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๖๔/๒๕๕๕

วินิจฉัยว่า “ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ บัญญัติว่า ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา การที่โจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทแก่กัน จึงเป็นการทำนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย สัญญาซื้อขายระหว่างโจทก์จำเลยย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๐๒/๒๕๓๓

วินิจฉัยว่า “ที่ดินจำเลยตั้งอยู่ติดกับร่องน้ำสาธารณะ ประชาชนนำขยะและสิ่งของไปทิ้งจนร่องน้ำตื้นเขินเป็นที่ราบ ดั่งนี้ แม้ที่ดินดังกล่าวจะตื้นเขิน มีระดับเสมอกับที่ดินของจำเลย แต่ก็มีใช้ที่งอกริมตลิ่งเพราะมีได้งอกไปจากที่ดินของจำเลย การที่คลองหรือร่องน้ำสาธารณะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินพิพาทกลายเป็นที่ตื้นเขิน แม้อต่อมาพลเมืองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยจำเลยเข้าครอบครองปลูกสร้างเพิงสังกะสีแต่ผู้เดียว เมื่อยังไม่มีบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาให้ถอนสภาพจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน คลองหรือร่องน้ำดังกล่าวก็ยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ตามเดิม แม้โจทก์จะไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ดินราชพัสดุและจำเลยจะได้ครอบครองมาเกิน ๑๐ ปีแล้ว จำเลยก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์เพราะต้องห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นต่อสู้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๖ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้”

เปิด...ฎีกาเด่น

ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ แม้ความเสียหายที่เกิดจากการ กระทำความผิดอาญาดังกล่าวจะไม่ใช่ฐานความผิด ในข้อหาที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาล

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
ธารา ศิรินิกรวงศ์***
กรกช พุทธิพิทักษ์กุล****

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๔๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่)

ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์มีจำเลยที่ ๒ นั่งซ้อนท้ายเข้าอู่รถป็นยิงโจทก์ร่วมขณะขับรถยนต์ กระสุนปืนทะลุกระจกและตัวรถถูกโจทก์ร่วมที่แขนซ้าย เป็นเหตุให้โจทก์ร่วมได้รับอันตรายสาหัสต้องตัดแขนซ้ายและพิการตลอดชีวิต และรถยนต์ของโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดแก่ร่างกายและทรัพย์สินของโจทก์ร่วมจากเหตุการณ์หรือกรรมเดียวกัน จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแก่โจทก์ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๓๒

เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาว่ารถยนต์ของโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำในเหตุการณ์หรือกรรมเดียวกันกับความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ แม้พนักงานอัยการโจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษในความผิดฐาน

ทำให้เสียทรัพย์ โจทก์ร่วมก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอเรียกค่าซ่อมรถยนต์เข้ามาในคดีอาญานี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ (เมธี ประจางการ - เรวัตร์ สุกุลคล้าย - เขต กวีบริบูรณ์)

ข้อสังเกต ในการยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ นั้น มาตรา ๔๗ บัญญัติให้คำพิพากษาส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่งโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่ การกระทำความผิดทางอาญาต่อผู้เสียหายจึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้เสียหายในทางแพ่ง ทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินตามกฎหมาย จึงจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๘ ถึงมาตรา ๔๔๘ ซึ่งแตกต่างจากอำนาจของพนักงานอัยการที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย จำกัดได้เฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารวม ๙ ฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓

* ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์.
** รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์.
*** นิติกรชำนาญการ ศาลอุทธรณ์.
**** นิติกร ศาลอุทธรณ์.

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคท้าย บัญญัติว่า “คำร้องตามวรรคหนึ่ง จะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลย ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการ กระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงาน อัยการเป็นโจทก์และในกรณีที่พนักงานอัยการ ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือ ราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้”

แต่เดิมศาลฎีกาได้วางแนวว่าในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้เสียหายที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้

ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๔๔/๑ นั้น ค่าสินไหมทดแทน ดังกล่าวจะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ ผิดที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องร้องเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๐๔/๒๕๕๖, ๓๒๒๖/ ๒๕๕๘, ๖๒๕๘/๒๕๕๙, ๑๐๖๓๒/๒๕๕๙, ๗๑๒๑/ ๒๕๖๐, ๓๒๑๑/๒๕๖๓, ๓๒๗๓/๒๕๖๓)^๑

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๔๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) ศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ในเรื่องนี้แตกต่างกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเดิม โดย ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าแม้คดีส่วนแบ่งที่โจทก์ร่วมยื่น คำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

^๑ ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๐๔/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหาย ที่ ๓ ใช้ชวบน้ำมัน ๓ ขวด ขวางป่าเข้าไปในบ้านพักอันเป็นการทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ ๓ เป็นเหตุให้พัสดุดังโต๊ะ แดกเสียหาย คิดเป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายที่ ๓ ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอ้างว่า จำเลยยื่นเข้าไปในร้านที่เกิดเหตุทำให้สิ่งของภายในร้านเสียหาย พัดลมตั้งพื้น ๑ ตัว ราคา ๑,๘๐๐ บาท น้ำมันเบนซิน ๕ ขวด ราคา ๒๐๐ บาท และทำให้สิ่งของอื่นในร้านเสียหาย ๓,๒๐๐ บาท ค่ากระแทกระเบือนทางจิตใจ ๑๐,๐๐๐ บาทนั้น แม้ผู้เสียหายที่ ๓ จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่คำร้องดังกล่าวจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่ พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคสาม ที่ผู้เสียหายที่ ๓ เรียกขอให้ จำเลยชดใช้น้ำมันเบนซิน ๕ ขวด ราคา ๒๐๐ บาท และทำให้สิ่งของอื่นในร้านเสียหาย ๓,๒๐๐ บาท มิใช่เป็นการเรียกเอา ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายที่ ๓ เป็นชวบน้ำมันเบนซิน ๕ ขวด ราคา ๒๐๐ บาท และ ทรัพย์สินอื่นเป็นเงิน ๕๐๐ บาท จึงเป็นการไม่ชอบ แม้จำเลยไม่ได้ฎีกาในปัญหานี้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความ สงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๑๑/๒๕๖๓ กรณีที่โจทก์ร่วมจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ นั้น ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการ กระทำความผิดที่พนักงานอัยการฟ้องร้องเท่านั้น โจทก์ร่วมจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดจากการ กระทำความผิดที่ไม่ได้ถูกฟ้องไม่ได้ เมื่อคดีนี้พนักงานอัยการไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำให้เสียหายซึ่งเกิด จากการรื้อถอนบ้านหลังเก่าที่ปลูกสร้างอยู่บนที่ดินพิพาทแล้วปลูกสร้างบ้านหลังใหม่ขึ้นมาแทน ดังนั้น โจทก์ร่วมจะเรียกร้องเอา ค่าสินไหมทดแทนจากการรื้อถอนบ้านหลังเก่าและให้รื้อบ้านหลังใหม่เพื่อปรับสภาพพื้นที่ที่ยอมไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๗๓/๒๕๖๓ การที่ผู้เสียหายจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ นั้น ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการ กระทำความผิดที่พนักงานอัยการโจทก์ฟ้องร้องเท่านั้น จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ ความผิดที่ไม่ถูกฟ้องไม่ได้ เมื่อพนักงานอัยการโจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ผู้ร้องที่ ๑ จึงไม่อาจ เรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าปลงศพและค่าขาดไร้อุปการะได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบ เรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕), ๒๔๖, ๒๕๒ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐

แก่ตนเองอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๙ (๔) ก็ตาม แต่เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญารับฟังได้ว่าการกระทำผิดอาญาตามฟ้องทำให้โจทก์ร่วมได้รับอันตรายสาหัสและทำให้รถยนต์ของโจทก์ร่วมได้รับความเสียหาย แม้พนักงานอัยการโจทก์จะไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์มาด้วยก็ตาม แต่การกระทำผิดดังกล่าวเป็นการกระทำในเหตุการณ์หรือกรรมเดียวกันกับความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนที่พนักงานอัยการโจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสองไว้แล้ว แม้พนักงานอัยการโจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถยนต์ของโจทก์ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดอาญาดังกล่าว โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอเรียกค่าซ่อมรถยนต์เข้ามาในคดีอาญานี้ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๓/๒๕๖๖^๒ วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน) อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าทั้งสองคดีนี้โจทก์ได้บรรยายฟ้อง

ถึงความเสียหายในทรัพย์สินที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเรียกค่าเสียหายไว้แล้วด้วย ดังนั้น คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าซ่อมรถยนต์จึงถือได้ว่าเป็นค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลยในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคท้าย แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นการวินิจฉัยกลับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเดิมที่วางหลักมาโดยตลอดว่าผู้เสียหายที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ จะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องร้องเท่านั้น ซึ่งถือได้ว่าการวางหลักกฎหมายที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้การพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งเสร็จสิ้นไปพร้อมกับคดีส่วนอาญา โดยเฉพาะจะมีผลให้ผู้เสียหายในคดีส่วนแพ่งจะได้รับความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาคดีและยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเนื่องจากผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายทางแพ่งซึ่งเกิดจากการกระทำผิดอาญาของจำเลยได้โดยไม่ต้องไปฟ้องเรียกหรือค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยเป็นคดีแพ่งแยกจากคดีอาญาอีก

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๓/๒๕๖๖ พนักงานอัยการโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยกระทำโดยประมาททำให้รถยนต์ของผู้ร้องที่ ๒ ได้รับความเสียหายและขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๑, ๓๐๐ ผู้ร้องที่ ๒ ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนรถของผู้ร้องที่ถูกรถยนต์ของจำเลยชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ อันเป็นความเสียหายในทางทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๒ เข้ามาในคดีนี้ได้

ความรับผิดชอบของผู้ปกครองในคดีอาชญากรรมที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด (Parental Liability in Juvenile Delinquency Cases)

ช่วงต้นเดือนตุลาคมปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เกิดเหตุการณ์ยิงกลางห้างสรรพสินค้าใจกลางเมืองกรุงเทพมหานคร ผู้ก่อเหตุอายุเป็นเด็กชายอายุ ๑๔ ปี ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บหลายราย จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สังคมสนใจและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ก่อ หรือ Juvenile Delinquency มากยิ่งขึ้น อาชญากรรมที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ก่อเป็นคดีที่มีความแตกต่างจากคดีปกติที่ผู้ใหญ่หรือบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้ก่อ เพราะนอกจากผู้เยาว์เป็นผู้ไร้ความสามารถในมุมมองของกฎหมายซึ่งเป็นผู้ที่ต้องมีผู้ปกครองดูแลและสั่งสอนแล้ว ยังมีหลักการที่ว่ารัฐมีหน้าที่ต้องช่วยดูแลปกป้องของชาติอย่างเด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ตามหลักกฎหมายที่เรียกว่า “*Parens Patriae*” อีกด้วย

สำหรับบทความนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมหลักกฎหมายและตัวอย่างบทความจากต่างประเทศเพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านได้เข้าใจความรับผิดชอบของผู้ปกครอง (Parental Liability) และหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชน (Juvenile Delinquency) รวมถึงการแปลภาษาอังกฤษและคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

“*Parental Liability*” หมายความว่า “ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง” มาจากคำว่า Parental ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Parent ที่แปลว่าผู้ปกครอง และคำว่า Liability ซึ่งเป็นคำนามที่แปลว่า ความรับผิดตามกฎหมาย มาจากคำว่า “*Liable*” ที่

เป็นคำคุณศัพท์หมายความว่า “มีความรับผิดตามกฎหมาย” ตัวอย่างประโยคคือ “You are liable for the damage caused by your action.” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “คุณมีความรับผิดตามกฎหมายสำหรับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของคุณ” Findlaw.com ได้อธิบายความหมายของ Parental Liability ไว้ว่า “Parents may be liable for the negligent or criminal acts of their children. In most cases, this begins when children reach the age of reason and ends at the age of majority. Parental responsibility laws can subject parents to lawsuits or criminal sanctions if their children commit crimes or cause injuries or property damage to a third party.” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ผู้ปกครองอาจมีความรับผิดตามกฎหมายสำหรับการกระทำโดยประมาทหรือการก่ออาชญากรรมของบุตรผู้เยาว์ของพวกเขา โดยส่วนใหญ่แล้ว ความรับผิดของผู้ปกครองนั้นเริ่มต้นเมื่อผู้เยาว์นั้นรู้สำนึกในการกระทำ (คำว่า age of reason หมายความว่าถึงวัยที่สามารถแยกสิ่งที่ผิดถูกได้) และสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นบรรลุนิติภาวะ (คำว่า age of majority หมายความว่าถึงบรรลุนิติภาวะ)

Delinquency เป็นคำนามที่หมายความว่า “Conduct that is out of accord with accepted behavior or the law.” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “การกระทำที่ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่ยอมรับได้

* รองคณบดีฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์เพื่อสังคม อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ น.บ. มหาวิทยาลัยอีสซัมซิง; น.บ.ท.; LL.M. Suffolk University, USA; LL.M. Fordham University, USA; นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ทุนวิจัยฟูลไบรมท์) ติดต่อผู้เขียนได้ที่ Facebook Page: Teachergift หรือ Email: prapapomr@gs.swu.ac.th

หรือพฤติกรรมที่กฎหมายยอมรับ” หมายความว่า Delinquency คือการกระทำที่ผิดกฎหมายนั่นเอง และมักจะใช้กับการกระทำที่ผิดกฎหมายของเด็ก หรือเยาวชนที่เรียกว่า Juvenile Delinquency ส่วน คำว่า Juvenile Delinquent เป็นคำนามหมายถึง อาชญากรที่เป็นเด็กหรือเยาวชน หรือเป็นคำคุณศัพท์ แปลว่า ซึ่งกระทำผิดกฎหมายหรือเกี่ยวกับการ กระทำความผิดกฎหมายของเด็กหรือผู้เยาว์ ตัวอย่าง เช่น “His delinquent behavior could lead to more serious problems.” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมาย ของเขาอาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงขึ้นได้” และ หนังสือพิมพ์ Los Angeles Times รายงานข่าวเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๒๓ ว่า “Police arrested the boys suspected in both hotel incidents, and prosecutors charged them under the juvenile delinquency code.” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย ได้ว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเด็กผู้ชาย (หลายคน) ต้อง สงสัยในเหตุอาชญากรรมที่เกิดที่โรงแรมและพนักงาน อัยการตั้งข้อหาพวกเขาตามข้อหากฎหมายเกี่ยวกับเด็ก และเยาวชน”

พจนานุกรมเกี่ยวกับความยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Glossary) ได้กำหนดคำนิยามของ คำว่า “*Parens Patriae*” ไว้ว่า “*Parens Patriae*” is a Latin legal phrase referring to the power of the government to provide guardianship of those (especially children) in need of care or supervision.” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “*Parens Patriae*” เป็นสุภาษิตกฎหมายภาษาละตินที่หมายถึง อำนาจของรัฐในการให้การปกครองแก่บุคคลบาง ประเภท (โดยเฉพาะเด็ก ๆ) ที่ต้องการการดูแลหรือ การกำกับดูแล ดังนั้นจึงเกิดการแยกศาลที่พิจารณาคดี เด็กและเยาวชนแยกต่างหากจากศาลยุติธรรมปกติ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา The National Academies

Press รายงานว่า “The first “juvenile court” was established in Illinois in 1899. It was established based on the premise that, where the parents had failed in their duty to supervise and train their child, the state should assume that role as *Parens Patriae*. The vision was that the judge, as a substitute wise and caring parent, could provide guidance the child had lacked because of inadequate parenting.” แปล เป็นภาษาไทยได้ว่า “ศาลเยาวชนถูกก่อตั้งครั้งแรกใน มลรัฐอิลลินอยส์เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๙ โดยมีพื้นฐานตาม หลักการที่ว่าหากบิดามารดาล้มเหลวในหน้าที่ของตน ในการดูแลและอบรมสั่งสอนบุตรของพวกเขา รัฐควรมี บทบาทในฐานะ ‘*Parens Patriae*’ ซึ่งตามหลักการนี้ ผู้พิพากษาในฐานะผู้ปกครองทดแทนที่มีสติปัญญาและ ใส่ใจสามารถให้คำแนะนำแก่เด็กหรือผู้เยาว์ที่ไม่ได้ รับ การดูแลที่เหมาะสมโดยบิดามารดาได้”

กล่าวโดยสรุปคือ การจัดการคดี Juvenile Delinquency นั้นต้องเน้นไปที่การช่วยเหลือและการ ฟื้นฟูเยาวชนให้กลับมาสู่ทางที่ถูกต้อง แทนที่จะลงโทษ เพียงประการเดียว เนื่องจากสาเหตุที่ส่งผลให้เยาวชน กระทำความผิดนั้นมีหลากหลายซึ่งอาจเกิดจากปัจจัย ทางสังคม เช่น ความยากจน ครอบครัวที่ไม่สามารถ ดูแลเยาวชนได้อย่างเหมาะสม หรือปัจจัยส่วนตัวของ เด็กแต่ละคน เช่น การเจ็บป่วยทางจิตเวช หรือปัญหา พฤติกรรมที่ซับซ้อนอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องที่ต้องหาทางแก้ ปัญหาพร้อมกันอย่างเอาใจจริงเอาใจ สำหรับผู้อ่านที่สนใจ ผู้เขียนจะได้นำสาระดี ๆ ที่เกี่ยวข้องกักฎหมายและ การพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายนำมาฝาก ผู้อ่านอีกเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

รินทร์ ชัยภักดิ์*

ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖ ภาคหนึ่ง ปีการศึกษา ๒๕๖๖ วิชากฎหมายอาญา

คำถาม

ข้อ ๔. นายแดงเก็บบัตรโดยสารรถไฟฟ้าที่มีผู้ทำหล่นหายไว้ได้ จึงนำบัตรนั้นไปเพื่อขึ้นรถไฟฟ้า ขณะจะเอาบัตรทาบลงที่เครื่องกั้นเพื่อเข้าไปที่ชานชาลาถูกคนแทรกเข้ามาชน จนบัตรหล่นจากมือ นายแดงแสดงอาการพิรุธจนถูกจับได้

ให้วินิจฉัยว่า นายแดงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานใดหรือไม่

ธงคำตอบ

บัตรโดยสารรถไฟฟ้าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เพราะเป็นเอกสารที่มีการบันทึกข้อมูลไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๔) (ก) การที่นายแดงเก็บบัตรโดยสารรถไฟฟ้าที่มีผู้ทำหล่นหายไว้ได้แล้วจะนำบัตรนั้นไปเพื่อขึ้นรถไฟฟ้า อันเป็นการกระทำเกี่ยวกับบัตรดังกล่าวที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าบริการแทนการชำระด้วยเงินสด จึงมีความผิดฐานมิไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามมาตรา ๒๖๙/๖ ประกอบมาตรา ๒๖๙/๗ เมื่อนายแดงกำลังจะเอาบัตรดังกล่าวทาบลงที่เครื่องกั้นเพื่อเข้าไปที่ชานชาลา แต่ถูกชนจนบัตรหล่นและถูกจับได้ เป็นการลงมือกระทำความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามมาตรา ๒๖๙/๕ แล้ว แต่กระทำไปไม่ตลอด จึงเป็นการพยายามกระทำความผิดในฐานดังกล่าวตามมาตรา ๒๖๙/๕ ประกอบมาตรา ๘๐ และเป็นการกระทำเพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าบริการแทนการชำระด้วยเงินสดตามมาตรา ๒๖๙/๗

หมายเหตุ

๑. ข้อสอบข้อนี้แต่งได้สวยงาม เพราะคำถามสั้นมาก แต่รวมประเด็นที่สำคัญสำหรับการเขียนตอบข้อสอบไว้หมดแล้ว รวมทั้งเนื้อหาของคำถามก็เป็นยกข้อเท็จจริงที่ทันสมัยซึ่งอาจเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริงได้ โดยนักศึกษาที่อ่านหนังสือเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ก็จะพอทำข้อสอบข้อนี้ได้ แต่ถ้าจะตอบให้ได้คะแนนดีนักศึกษาก็ต้องสามารถแยกแยะได้ว่า การกระทำแต่ละขั้นตอนของนายแดงนั้นเป็นความผิดอะไร เป็นความผิดสำเร็จแล้วหรือพยายามกระทำความผิด และเข้าเหตุฉกรรจ์หรือเหตุที่ทำให้ได้รับโทษหนักขึ้นหรือไม่ รวมทั้งต้องจดจำนิยามของคำว่า “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” ให้ได้ด้วย

๒. บทความนี้จึงขอทบทวนความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์กันอีกครั้ง^๑ ดังนี้

มาตรา ๑ (๑๔) บัญญัติว่า “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า

(ก) เอกสารหรือวัตถุอื่นใดไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสงหรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตรหรือสัญลักษณ์อื่นใด ทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

(ข) ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีการใช้ในทำนองเดียวกัน (ก) หรือ

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาฯ เนติบัณฑิตยสภา

^๑ คุรยละเอียดความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ : บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๗), หน้า ๓๐๑-๓๐๖.

(ค) สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ”

มาตรา ๒๖๙/๑ บัญญัติว่า “ผู้ใดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดเติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง หรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

มาตรา ๒๖๙/๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัสดุสำหรับปลอมหรือแปลง หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑ หรือมีเครื่องมือหรือวัสดุเช่นว่านั้น เพื่อใช้หรือให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

มาตรา ๒๖๙/๓ บัญญัติว่า “ผู้ใดนำเข้าในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๖๙/๑ หรือมาตรา ๒๖๙/๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

มาตรา ๒๖๙/๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๖๙/๑ อันได้มาโดยรู้ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใด ๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้นตามมาตรา ๒๖๙/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๒๖๙/๑

ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

มาตรา ๒๖๙/๕ บัญญัติว่า “ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๖๙/๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามมาตรา ๒๖๙/๕ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๖๙/๗ บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดในหมวดนี้ เป็นการกระทำเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือหนี้อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด หรือใช้เบิกถอนเงินสด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ๆ กึ่งหนึ่ง”

เคล็ด (ไม่) ลับ

๑. การเขียนตอบข้อสอบกฎหมายอัตนัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นการสอบเนติบัณฑิต ผู้ช่วยผู้พิพากษา หรือ อัยการผู้ช่วยก็ตาม ในกรณีที่ต้องเขียนด้วยลายมือตัวเอง ไม่ใช่การพิมพ์คอมพิวเตอร์ ผมไม่แนะนำให้ นักศึกษาเขียนตอบด้วยตัวเลขไทยนะครับ เพราะจะทำให้ผู้ตรวจข้อสอบอ่านยาก จึงแนะนำให้เขียนตอบด้วยตัวเลขอารบิกไปเลยจะอ่านง่ายกว่า

๒. ในวงการกฎหมายความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องสำคัญมาก ดังนั้น การเข้าสอบเนติบัณฑิตทุกครั้ง ผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาทุกท่านจะใช้ความรู้ความสามารถที่อ่านเตรียมตัวมาในการทำข้อสอบ ไม่อยากให้นักศึกษาใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องในการทำข้อสอบ เช่น แอบนำโทรศัพท์มือถือหรือโพยเข้ามาในห้องสอบ เพราะสอบไม่ผ่านยังสอบใหม่ได้ แต่ถ้า นักศึกษาทุจริตในการสอบและถูกจับได้ จะทำให้เสียโอกาสในชีวิตไป

หลักและสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำใ้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ (ตอนที่ ๑)

ดร.สันติ ผิวทองคำ*

๑. หลักทั่วไปของ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. เจตนารมณ์ของกฎหมาย

การทรมานบุคคลหรือการทำให้บุคคลสูญหาย โดยเฉพาะผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เพื่อยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มาตรการการป้องกันและปราบปราม การเยียวยาบุคคลผู้ถูกกระทำ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ จึงตรา พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

๒. ชื่อกฎหมาย วันประกาศ และวันที่มีผลใช้บังคับ

๒.๑ ชื่อ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำใ้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒ ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

๒.๓ กฎหมายมีผลใช้บังคับ^๑ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖^๒ (เมื่อพ้น ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕)

๓. ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

- ๓.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๓.๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ
- ๓.๓ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- ๓.๔ ฝ่ายปกครอง
- ๓.๕ พนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ.อาญา และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ
- ๓.๖ ทนายความ

๓.๗ พนักงานอัยการ

๓.๘ ศาล (ศาลอาญาหรือศาลจังหวัด และศาลอาญา คดีทุจริตฯ)

๒. บทความผิด (Substantive law) ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๑ ความผิดฐาน “กระทำความทรมาน” ตาม มาตรา ๕ ประกอบ มาตรา ๓๕^๓

(๑) องค์ประกอบความผิดฐานกระทำความทรมาน

(๑.๑) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๑.๒) กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่น

(๑) เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมาน

(๒) อย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจ

(๑.๓) เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ให้ได้มาซึ่งข้อมูล หรือคำรับสารภาพ

จากผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม

(๒) ลงโทษผู้ถูกกระทำเพราะเหตุอันเกิดจากการกระทำ หรือสงสัยว่ากระทำของผู้นั้น หรือบุคคลที่สาม

ที่สาม

(๓) ช่มชู้ หรือขู่เข็ญ ผู้ถูกกระทำหรือบุคคล

ที่สาม

(๔) เลือกปฏิบัติไม่ว่ารูปแบบใด

(๒) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ - ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่

๑๐๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) กรณีผู้ถูกกระทำรับอันตรรายสาหัส มีระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ ๑๐ - ๒๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท

* ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง

^๑ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๒

^๒ ตามนัยหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง ชักข้อความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ลง ๑๐ พ.ย. ๒๕๖๕ อ้างถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๗๐/๒๕๓๘ และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๘๖/๒๕๕๓

^๓ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๕

ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือคำรับสารภาพจากผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม

(๒) ลงโทษผู้ถูกกระทำเพราะเหตุอันเกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่ากระทำของผู้นั้นหรือบุคคลที่สาม

(๓) ช่มชู้หรือขู่เข็ญผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม

(๔) เลือกปฏิบัติไม่ว่ารูปแบบใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความทรมาน

(๔) กรณีผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย มีระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ ๑๕ - ๓๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๕) เหตุเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง”

- (๕.๑) หากกระทำความผิดฐานกระทำทรามแก่^๔
- (๕.๒) บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี
- (๕.๓) หญิงมีครรภ์
- (๕.๔) ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ
- (๕.๕) ผู้ที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้เพราะอายุน้อยหรือ เพราะความเจ็บป่วย
- (๕.๖) ผู้กระทำความผิดระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ อีก “กึ่งหนึ่ง”

๒.๒ ความผิดฐาน “กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ตาม มาตรา ๖ ประกอบ มาตรา ๓๖^๕

(๑) องค์ประกอบความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

- (๑.๑) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๑.๒) กระทำการลงโทษ หรือกระทำด้วยประการใด
 - (๑) ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม
 - (๒) หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- (๑.๓) เป็นเหตุให้ผู้อื่น
 - (๑) ถูกลดทอนคุณค่า
 - (๒) หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็น มนุษย์
 - (๓) หรือเกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ ทรามแก่ร่างกายหรือจิตใจ ที่มีใช้การกระทำ ความผิดตาม มาตรา ๕

(๒) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) หากกระทำความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่^๖

- (๓.๑) บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี
- (๓.๒) หญิงมีครรภ์
- (๓.๓) ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ
- (๓.๔) ผู้ที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้เพราะอายุน้อยหรือ เพราะความเจ็บป่วย
- (๓.๕) ผู้กระทำความผิดระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ อีก “กึ่งหนึ่ง”

๔. เหตุยกเว้นความผิด

- (๔.๑) การเกิดอันตรายที่เป็นผลปกติหรือผลสืบเนื่อง
- (๔.๒) จากการลงโทษทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๔.๓) ไม่เป็นความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๒.๓ ความผิดฐาน “กระทำให้บุคคลสูญหาย” ตาม มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๓๗^๗

(๑) องค์ประกอบความผิด

- (๑.๑) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๑.๒) ควบคุมตัว หรือลักพาบุคคลใด
- (๑.๓) ปฏิเสธว่ามีได้กระทำการดังกล่าว หรือปกปิดชะตากรรม หรือสถานที่ปรากฏตัวของบุคคลนั้น
- (๑.๔) ส่งผลให้บุคคลนั้นไม่ได้รับการคุ้มครอง ตามกฎหมาย
- (๒.๑) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ - ๑๕ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท
- (๒.๒) กรณีผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัส มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ - ๒๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท
- (๒.๓) กรณีผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๕ - ๓๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) เหตุเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง”

(๓.๑) หากกระทำความผิดฐานกระทำให้บุคคล สูญหายแก่^๘

^๔ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง

^๕ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๖

ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐลงโทษหรือกระทำด้วยประการใดที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นเหตุให้ผู้อื่น ถูกลดทอนคุณค่าหรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์ หรือเกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรามแก่ร่างกายหรือจิตใจที่มีใช้การกระทำ ความผิดตามมาตรา ๕ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงอันตรายอันเป็นผลปกติหรือสืบเนื่องจากการลงโทษทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย

^๖ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง

^๗ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๗

ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมตัว หรือลักพาบุคคลใด โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิเสธว่ามีได้กระทำการดังกล่าว หรือปกปิดชะตากรรมหรือ สถานที่ปรากฏตัวของบุคคลนั้นซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย

การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นความผิดต่อเนื่องจนกว่าจะทราบชะตากรรมของบุคคลนั้น

^๘ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๖ วรรคสอง

- (๓.๒) บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี
- (๓.๓) หญิงมีครรภ์
- (๓.๔) ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ
- (๓.๕) ผู้ที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้เพราะอายุน้อยหรือเพราะความเจ็บป่วย
- (๓.๖) ผู้กระทำความผิดระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้อีก “กึ่งหนึ่ง”

(๔) ลักษณะพิเศษของความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย

- (๔.๑) การกระทำความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย
- (๔.๒) เป็นความผิดต่อเนื่อง
- (๔.๓) จนกว่าจะทราบชะตากรรมของบุคคลนั้น

๒.๔ ความผิดฐาน “สมคบเพื่อกระทำความผิดฐาน “กระทำทรมาน” “กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” “กระทำให้บุคคลสูญหาย” ตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗

- (๑) กรณีสมคบกันแต่ “ยังมีได้กระทำความผิดตามที่สมคบ” ต้องระวางโทษหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือ มาตรา ๓๘
- (๒) กรณีสมคบและ “กระทำความผิดตามที่สมคบ” ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือ มาตรา ๓๘

๒.๕ ความผิดฐาน “สนับสนุนการกระทำความผิดฐาน “กระทำทรมาน” “กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” “กระทำให้บุคคลสูญหาย” ตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗

- (๑) สนับสนุนการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ
- (๒) ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการผู้กระทำความผิด
- (๓) คือต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือ มาตรา ๓๘^๙

๒.๖ ความผิดฐาน “เป็นผู้บังคับบัญชาทราบว่ามีผู้ได้บังคับบัญชากระทำหรือจะกระทำความผิดฐานกระทำทรมาน กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กระทำให้บุคคลสูญหาย ไม่ดำเนินการระงับ ป้องกัน หรือไม่ส่งเรื่องให้ดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย”^{๑๐}

- (๑) องค์ประกอบความผิด
 - (๑.๑) เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและ

มีอำนาจควบคุมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับ

- (๑) ความผิดฐานกระทำทรมาน
- (๒) ความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- (๓) ความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย
- (๑.๒) ทราบว่ามีผู้ได้บังคับบัญชาของตน
- (๑.๓) จะกระทำหรือได้กระทำความผิดตาม
 - (๑) ฐานกระทำทรมาน
 - (๒) ฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
 - (๓) ฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย
- (๑.๔) งดเว้น

(๑) ไม่ดำเนินการที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อป้องกันหรือระงับการกระทำความผิด

- (๒) ไม่ดำเนินการหรือส่งเรื่องให้ดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมาย
 - (๒.๑) ต้องระวางโทษ “กึ่งหนึ่ง”
 - (๒.๒) ของโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือ มาตรา ๓๘

๒.๗ เหตุลดโทษผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๑}

(๑) เหตุลดโทษกรณี “เข้าขัดขวางการกระทำความผิด”

- (๑.๑) กรณีผู้ที่สมคบกันกระทำความผิด “เข้าขัดขวางการกระทำ” ทำให้การกระทำความผิดไม่บรรลุผล
- (๑.๒) ศาลจะลงโทษผู้สมคบที่เข้าขัดขวางน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใดก็ได้

(๒) เหตุลดโทษกรณี “กลับใจช่วยเหลือให้ค้นพบผู้ถูกกระทำให้สูญหาย”

- (๒.๑) ตัวการผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิด “ช่วยให้ค้นพบผู้ถูกกระทำให้สูญหาย ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะพิพากษา”
- (๒.๒) ผู้ถูกกระทำให้สูญหาย
 - (๑) ไม่ได้รับบาดเจ็บสาหัส
 - (๒) ไม่อยู่ในภาวะใกล้จะเป็นอันตรายต่อชีวิต

(๒.๓) ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใดก็ได้

(๓) เหตุลดโทษกรณี “ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่คดี”

- (๓.๑) ตัวการผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิด
- (๓.๒) “ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการ

^๙ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๔๐

^{๑๐} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๔๒

^{๑๑} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๔๑

ดำเนินคดี”

(๓.๓) ศาลจะลงโทษผู้กระทำผิดหรือผู้สนับสนุนน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใดก็ได้

๒.๘ เหตุยกเว้นความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๒}

(๑) การลงโทษจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย “อันเป็นผลปกติหรือผลที่สืบเนื่องจากลงโทษที่ชอบด้วยกฎหมาย” ไม่เป็นความผิดฐานกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตาม มาตรา ๖

(๒) ผู้กระทำผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ไม่อาจอ้างเหตุพฤติการณ์พิเศษ เช่น ภาวะสงครามความไม่มั่นคงทางการเมืองสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะ อันใด รองรับการกระทำความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ เพื่อยกเว้นความผิดที่กระทำได้

๒.๙ ลักษณะอื่น ๆ ของความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๓}

(๑) ความผิดฐานกระทำความผิดตาม มาตรา ๕ ไม่ถือเป็นความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความผิดทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

(๒) ความผิดฐานกระทำต่อบุคคลสูญหาย ตามมาตรา ๗ ไม่ถือเป็นความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความผิดทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

(๓) ห้ามขับไล่ ส่งกลับ บุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดน หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นจะถูกทรมาน กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือถูกกระทำให้สูญหาย

(๔) ความผิดฐานกระทำต่อบุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗ เป็นความผิดต่อเนื่องจนกว่าจะทราบชะตากรรมของผู้ถูกกระทำให้สูญหาย

(๕) อายุความความผิดฐานกระทำต่อบุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗ จะเริ่มนับเมื่อทราบชะตากรรมของผู้ถูกกระทำให้สูญหายแล้ว^{๑๔}

(๖) การกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ “นอกราชอาณาจักร” ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

๒.๑๐ ข้อสังเกตผู้เขียนเกี่ยวกับบทความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

(๑) ผู้ที่จะกระทำผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ ต้องเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึงบุคคลต่อไปนี้^{๑๕}

(๒.๑) บุคคลซึ่งใช้อำนาจรัฐ หรือ

(๒.๒) บุคคลซึ่งผู้มีอำนาจรัฐ ได้มอบอำนาจแต่งตั้ง อนุญาต สนับสนุน ยอมรับโดยตรงหรือโดยปริยายให้ดำเนินการตามกฎหมาย

ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ จึงอาจหมายถึงบุคคลทั่วไปที่ผู้มีอำนาจมอบหมายให้ดำเนินการตามกฎหมายก็ได้เช่นกัน

(๓) องค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับการกระทำดังนี้

(๓.๑) การกระทำให้เกิด “ความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรง” ตาม มาตรา ๕ หรือ การกระทำที่ “โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถูกลดทอนคุณค่าหรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์” ตาม มาตรา ๖ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ไม่ได้กำหนดนิยามไว้โดยเฉพาะจึงต้องตีความตามความหมายทั่วไปสำหรับการกระทำตามพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น

(๓.๒) การกระทำที่ “โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานแก่ร่างกายหรือจิตใจ ตาม มาตรา ๖ ไม่จำต้องถึงขนาดเกิด “ความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรง” เฉกเช่น มาตรา ๕ ก็เป็นความผิดตาม มาตรา ๖ ได้

(๔) ความผิดฐานกระทำความผิดตาม มาตรา ๕ และความผิดฐานกระทำการที่ “โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานแก่ร่างกายหรือจิตใจ” ตาม มาตรา ๖ เป็นความผิดกรรมเดียวกับ ป.อาญา มาตรา ๒๔๕ + ๒๔๖ ประกอบมาตรา ๒๔๔ (๕) หรือ มาตรา ๒๔๗ + ๒๔๘ ประกอบมาตรา ๒๔๔ (๕) แล้วแต่สภาพบาดแผลที่ผู้ถูกกระทำได้รับ

(๕) ความผิดฐานกระทำต่อบุคคลสูญหายตาม มาตรา ๗ เป็นความผิดกรรมเดียวกับ ป. อาญา มาตรา ๓๑๐ และหากผู้ถูกกระทำให้สูญหายเสียชีวิตยังเข้าข่ายเป็นความผิดตาม ป. อาญา มาตรา ๒๔๘ + ๒๔๙ (๔) หรือ (๕) แล้วแต่พฤติการณ์แห่งคดีด้วย

^{๑๒} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๖ วรรคสอง และ มาตรา ๑๒

^{๑๓} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๖ วรรคสอง และ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓

^{๑๔} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๐

^{๑๕} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓

๓. บทวิธีพิจารณา (Procedural law) ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๑ “ผู้เสียหาย” ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๖}

บุคคลผู้ซึ่งถือเป็น ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒ (๔) ในคดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลผู้ถูกระทำความผิด
- (๒) สามี ภริยา (โดยชอบด้วยกฎหมาย) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน
- (๓) สามี ภริยา โดยพฤตินัย
- (๔) ผู้อุปการะผู้ถูกระทำความผิด
- (๕) ผู้อยู่ในอุปการะผู้ถูกระทำความผิด
- (๖) ผู้เสียหาย มีอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ ในการร้องทุกข์หรือจัดการแทนผู้เสียหายในคดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

๓.๒ การจับกุมและควบคุม ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๗}

ก. การบันทึกภาพและเสียงขณะจับกุมและควบคุม

(๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการจับและควบคุมตัวหรือทำการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล

(๒) ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องขณะจับและควบคุมหรือจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลจนกว่าจะส่งตัวผู้ถูกจับหรือควบคุมให้แก่พนักงานสอบสวน

(๓) ข้อยกเว้นไม่ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องขณะจับและควบคุมคือ

(๑) “มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้” และ

(๒) “ได้บันทึกเหตุดังกล่าวเป็นหลักฐานลงในบันทึกการจับกุมหรือบันทึกควบคุมตัว”

ข. การแจ้งพนักงานอัยการและฝ่ายปกครองถึงการจับกุมและควบคุม

(๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการจับและควบคุมตัวหรือทำการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล

(๒) ต้องแจ้งพนักงานอัยการ + นายอำเภอ (กรณีต่างจังหวัด) หรือ ผู้อำนวยการสอบสวนและนิติการ (กรณีกรุงเทพมหานคร) ณ ท้องที่ที่มีการควบคุมตัว “ทันที”

ค. ข้อสังเกต ผู้เขียน การบันทึกภาพและเสียงขณะจับกุมและควบคุม และการแจ้งพนักงานอัยการและฝ่ายปกครองถึงการจับกุมและควบคุม ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓ ให้นิยามของคำว่า “ควบคุมตัว” หมายถึง การจับ คุมตัว ซึ่ง กักตัว กักขัง หรือกระทำด้วย

ประการอื่นใดในทำนองเดียวกันอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เมื่อพิจารณาประกอบเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองสิทธิของบุคคล ผู้เป็นปัจเจกชนมิให้ถูกจับกุมคุมขัง คุมตัวหรือจำกัดเสรีภาพโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมายแล้วจึงเห็นได้ว่า ในการจับกุม การคุมตัว การควบคุมตัว หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลเพื่อดำเนินคดีอาญา “เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมควบคุมจะต้องดำเนินการบันทึกภาพและเสียงขณะจับกุมและควบคุม และการแจ้งพนักงานอัยการและฝ่ายปกครองถึงการจับกุมและควบคุมทุกคดี ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองได้เข้าตรวจสอบ ถ่วงดุล และคุ้มครองสิทธิผู้ถูกจับกุมหรือควบคุมมิให้ถูกระทำทารุณ ถูกกระทำทารุณโหดร้าย ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือถูกระทำให้สูญหายตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ”

ค. รายละเอียดบันทึกการควบคุม

บันทึกการควบคุมต้องปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ นามสกุล หรือตำแหน่งลักษณะเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุม

(๒) วัน เวลา สถานที่ควบคุม ข้อมูลเจ้าหน้าที่รัฐผู้ควบคุม

(๓) คำสั่งควบคุมและเหตุการณ้ออกคำสั่งและเจ้าหน้าที่รัฐผู้ออกคำสั่ง

(๔) วัน เวลา สถานที่ปล่อยตัวผู้ถูกควบคุม และผู้รับตัวผู้ถูกควบคุม

(๕) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกควบคุม ก่อนควบคุม และ ก่อนปล่อยตัว

(๖) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด

ง. การเปิดเผยข้อมูลบันทึกการควบคุม

(๑) ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงาน คณะกรรมการฯ มีสิทธิร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าถึงข้อมูลบันทึกการควบคุมได้เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกควบคุมได้

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลด้วยเหตุ การเปิดเผยข้อมูลอาจละเมิดต่อความเป็นส่วนตัวหรือก่อให้เกิดผลร้ายต่อบุคคล หรือเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้

(๓) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลบันทึกการควบคุม ให้ผู้ร้อง ร้องขอต่อศาลสั่งให้เจ้าหน้าที่

^{๑๖} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๑๑

^{๑๗} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓

ของรัฐเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ร้องได้ กรณีศาลยกคำร้อง ผู้ร้องมีสิทธิอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ คำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

๓.๓ การสืบสวนสอบสวนคดีความผิด ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ^{๑๘}

ก. ผู้มีอำนาจสอบสวน และการสอบสวนคดีในอำนาจ ป.ป.ช.

(๑) พนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อาญา หรือพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ มีอำนาจสอบสวนและรับผิดชอบคดีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักร ตามเขตอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ กรณีไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนท้องที่ใดหรือหน่วยงานใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้อัยการสูงสุดหรือผู้ทำการแทนชี้ขาด

(๒) พนักงานฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒ (๑) (ก) - (ฐ) พนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนและรับผิดชอบคดีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักร ตามเขตอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ กรณีไม่แน่ว่าพนักงานฝ่ายปกครองในฐานะพนักงานสอบสวนท้องที่ใดหรือหน่วยงานใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้อัยการสูงสุดหรือผู้ทำการแทนชี้ขาด

(๓) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) มีอำนาจสอบสวนและรับผิดชอบ คดีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักรตามเขตอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ โดยให้ถือเป็นคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ กรณีไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในฐานะพนักงานสอบสวนท้องที่ใดหรือหน่วยงานใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้อัยการสูงสุดหรือผู้ทำการแทนชี้ขาด

(๔) พนักงานอัยการ มีอำนาจสอบสวนและรับผิดชอบคดีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักร ตามเขตอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ กรณีไม่แน่ว่าพนักงานอัยการในฐานะพนักงานสอบสวนท้องที่ใดหรือหน่วยงานใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้อัยการสูงสุดหรือผู้ทำการแทนชี้ขาด

(๔.๑) เมื่อพนักงานอัยการมีอำนาจ “สอบสวน” คดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

พนักงานอัยการจึงมีอำนาจ “รับคำร้องทุกข์ในคดีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจสอบสวนคดีอาญา” ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๓ ประกอบ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง

(๔.๒) อำนาจการสอบสวนและอำนาจรับคำร้องทุกข์ หรืออำนาจเกี่ยวกับกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาตาม ป.วิ.อาญา ของพนักงานอัยการ คงเกิดขึ้น เฉพาะกรณีที่ผู้กระทำผิดได้กระทำความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ หรือ ผู้กระทำผิดได้กระทำความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ และ กฎหมายอื่น เช่น ป. อาญา ซึ่ง ความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ และกฎหมายอื่น “มีความเกี่ยวพันกัน” พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจสอบสวน และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพราะตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนและเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ.อาญา “เฉพาะ” ความผิด ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ และความผิดอาญาตามกฎหมายอื่น ที่มีความ “เกี่ยวพัน” กับความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ เท่านั้น เช่น การกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ๕ อันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกับความผิดตาม ป.อาญา มาตรา ๒๙๕ + ๒๙๖ ประกอบ มาตรา ๒๘๙ (๕) กรณีเช่นนี้ พนักงานอัยการก็จะมีอำนาจสอบสวนในคดีความผิดตาม ป. อาญา ที่มีความเกี่ยวพันด้วย เป็นต้น บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๑ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มิได้บัญญัติให้ พนักงานอัยการ มีอำนาจสอบสวนในคดีอาญา ความผิดทั่วไป เฉกเช่น พนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ.อาญา

(๕) อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนและรับผิดชอบ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒๐ กรณีความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน ที่เกิดนอกราชอาณาจักร ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องรับโทษในราชอาณาจักร ตามมาตรา ๘ ประกอบ ป. อาญา มาตรา ๑๐

(๖) เหตุยกเว้นอำนาจไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

(๖.๑) กรณีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้กระทำความผิด

(๖.๒) และคดีอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๖.๓) ให้ พนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อาญา

^{๑๘} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒

พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานอัยการ มีอำนาจสอบสวน และเป็นพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ

(๖.๔) แต่ให้พนักงานสอบสวนแจ้งการสอบสวน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

ข. การแจ้งให้พนักงานอัยการทราบถึงการสอบสวน

(๑) กรณีพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีความผิด ตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ เป็นพนักงานสอบสวนฝ่าย อื่นที่มีใช้พนักงานอัยการ

(๒) ให้พนักงานสอบสวนแจ้งพนักงานอัยการทราบทันที

(๓) ให้พนักงานอัยการเข้าตรวจสอบและกำกับ การสอบสวน

ค. การแจ้งสิทธิเรียกคำลั่นไหมทดแทน

(๑) พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ

(๒) ต้องแจ้งสิทธิที่จะเรียกคำลั่นไหมทดแทนจากการ กระทำผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ ให้ผู้เสียหายทราบ

(๓) ในโอกาสแรก ที่ทำการสอบสวน

ง. การรายงานความคืบหน้าของคดี

(๑) ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดี ความผิดตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗

(๒) รายงานความคืบหน้าของคดีให้ผู้เสียหาย และ คณะกรรมการฯ ทราบอย่างต่อเนื่อง

จ. การสืบสวนคดีความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗

(๑) การสืบสวนคดีกระทำให้บุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

(๑.๑) ให้ดำเนินการสืบสวนจนกว่าจะพบบุคคล ซึ่งถูกกระทำให้สูญหาย

(๑.๒) หรือดำเนินการสืบสวนจนกว่าจะปรากฏ หลักฐานอันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

(๑.๓) และทราบรายละเอียดของการกระทำ ความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด

(๒) การสืบสวนคดีกระทำให้บุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม การทรมานฯ มีผลใช้บังคับ

(๒.๑) ให้ดำเนินการสืบสวนแก่การกระทำให้ บุคคลสูญหายที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

(๒.๒) จนกว่าจะพบบุคคลสูญหายหรือจนกว่า

จะปรากฏหลักฐานว่าบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

(๒.๓) และทราบรายละเอียดของการกระทำ ความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด

๓.๔ อายุความ คดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกัน และปราบปรามการทรมานฯ^{๑๙}

(ก) ความผิดฐาน กระทำทรมาน ตาม มาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๓๕

(๑.๑) ความผิดตาม มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มีอายุความ ๑๕ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๒)

(๑.๒) กรณีกระทำต่อบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี หญิงมีครรภ์ ผู้พิการ ผู้พึ่งตนเองไม่ได้ อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(๒) ความผิดตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง กรณีผู้ถูก กระทำบาดเจ็บสาหัส อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(๓) ความผิดตามมาตรา ๓๕ วรรคสาม กรณีผู้ถูก กระทำถึงแก่ความตาย อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(ข) ความผิดฐาน กระทำการโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตาม มาตรา ๖ ประกอบ มาตรา ๓๖

(๑) ความผิดตามมาตรา ๓๖ อายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.อาญา มาตรา ๙๕ (๓)

(ค) ความผิดฐาน กระทำให้บุคคลสูญหาย ตาม มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๓๗

(๑.๑) ความผิดตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง อายุความ ๑๕ ปี ตาม ป.อาญา มาตรา ๙๕ (๒)

(๑.๒) กรณีกระทำต่อบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี หญิงมีครรภ์ ผู้พิการ ผู้พึ่งตนเองไม่ได้ อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(๒) ความผิดตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง กรณีผู้ถูก กระทำบาดเจ็บสาหัส อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(๓) ความผิดตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม กรณีผู้ถูก กระทำถึงแก่ความตาย อายุความ ๒๐ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๑)

(๔) อายุความความผิดตาม มาตรา ๗ จะเริ่มนับ เมื่อทราบชะตากรรมของผู้ถูกกระทำให้สูญหาย^{๒๐}

^{๑๙} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๐ และ ป.อาญา มาตรา ๙๕

^{๒๐} พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มาตรา ๓๐

สวัสดิ์ศรีรับ สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ประเมศวร์ อินทรชุมนุม*

เนื่องจากข้อมูลของสมาชิกและสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาไม่เป็นปัจจุบัน เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอเชิญชวนให้สมาชิกเข้ามาปรับปรุงข้อมูลได้ด้วยตนเองทางเว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา (www.thethaibar.or.th) เพื่อสิทธิประโยชน์ของสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ แผนกทะเบียนสมาชิกและทนายความ โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๒๐

ประกาศ ข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๖

หน้า ๗๙

เล่ม ๑๔๖ ตอนพิเศษ ๒๙๘ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๙)

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษแห่งเนติบัณฑิตยสภา คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา จึงตราข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๖”
- ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็น (๔) ของวรรคสอง ของข้อ ๑๗ แห่งข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๓
“(๔) สมาชิกที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ หรือวิถีเพศไม่ตรงกับเพศโดยกำเนิด มีสิทธิแต่งกายตามเพศสภาพหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตน โดยต้องแต่งกายในลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ข้างต้น แล้วแต่กรณี”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖

อโนชา ชีตโสภณ

นายกเนติบัณฑิตยสภา

แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยสามารถจองผ่านระบบออนไลน์ <https://textbook.thethaibar.or.th> (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)

← SCAN QR CODE

- รับผิดชอบต่อตนเอง ราคาชุดละ ๑,๘๐๐ บาท
- ไปรษณีย์ลงทะเบียน ราคาชุดละ ๒,๔๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)
- ไปรษณีย์ลงทะเบียน (ด่วนพิเศษ) EMS ราคาชุดละ ๓,๐๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ

๑. การชำระเงินผ่านเคาเตอร์ธนาคาร มีค่าธรรมเนียม ๑๐ บาทเท่ากันทุกสาขาทั่วประเทศ
๒. ผู้สั่งจองหนังสือ มีค่าบริการระบบออนไลน์ ๒๐ บาท เท่ากันทุกประเภทการสั่งจอง
๓. กรณีผู้สั่งจองได้ทำการสั่งจองและชำระเงินประเภทใดแล้วไม่สามารถเปลี่ยนประเภทได้
๔. กรณีผู้สั่งจองได้ทำการสั่งจองและชำระเงินแล้ว ไม่สามารถรับเงินคืนได้ทุกกรณี
๕. ผู้สั่งจองโดยแสดงความจำนงรับหนังสือด้วยตนเอง โปรดมารับหนังสือให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มารับตามกำหนดถือว่าสละสิทธิ์
๖. การส่งคืนหนังสือ จะต้องไม่มีการขีดเขียน ฉีกขาด หรือทำสัญลักษณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น และส่งคืนภายใน ๑๔ วัน หลังจากวันที่ได้รับหนังสือ

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, ประธานคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, อัยการอาวุโส สำนักงานการสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีวางพวงมาลาเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๙.๑๕ น. นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วย นายสมชาย จุลนิติ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ประชาสัมพันธ์ นายสมพงษ์ สิงห์สมบุญ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พร้อมพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมวางพวงมาลา ถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณลานพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าอาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

มอบเข็มเชิดชูเกียรติแก่กรรมการเนติบัณฑิตยสภา

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๕.๓๐ น. นางอโนชา ชีวิตโสภณ นายกเนติบัณฑิตยสภา มอบเข็มเชิดชูเกียรติแก่นายอำนาจ พวงชมพู เหมัญญิก ณ ห้องประชุมมหาวชิราวุธ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในโอกาสพ้นจากกรรมการเนติบัณฑิตยสภาประเภทข้าราชการตุลาการเนื่องจากลาออกจากการเป็นข้าราชการตุลาการและในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับเนติบัณฑิตยสภา

บรรณาธิการ||ถลง

ภายหลังจากเหตุการณ์สงครามโลก ครั้งที่ ๒ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมหาศาลต่อมวลมนุษยชาติ ทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน นำไปสู่การรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๑ (ค.ศ. ๑๙๔๘) ต่อมาจึงได้ถือเอาวันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี เป็น "วันสิทธิมนุษยชนสากล"

จูลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “๑๐ ธันวาคม วันสิทธิมนุษยชนสากล”, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ที่งอกริมตลิ่งและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน” โดย รวินท์ ชัยภักดิ์รัตกิติ กล่าวถึง อบต. ก. ขอหาหรือกรณีที่ดิน ซึ่งเป็นพื้นที่คลองสาธารณะประโยชน์เดิม แต่ปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นคลองเนื่องจากเกิดอุทกภัยมีดินโคลนมาทับถม ถือว่าเป็นที่งอกริมตลิ่งซึ่งจะตกเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินริมคลองนั้นหรือไม่, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ แม้ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวจะไม่ใช่ฐานความผิดในข้อหาที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาล” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนินทรลีลา, ธารา ศิรินิกรวงศ์ และ กรรข พุทธิพิทักษ์กุล กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๔๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่), บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “ความรับผิดของผู้ปกครองในคดีอาชญากรรมที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด (Parental Liability in Juvenile Delinquency Cases)” โดย ประภาภรณ์ โรจน์ศิริรัตน์ กล่าวถึง หลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชน จากบทความต่างประเทศเพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านได้เข้าใจความรับผิดของผู้ปกครอง และคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้อง, บทความ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง” โดย รวินท์ ชัยภักดิ์รัตกิติ เสนอเรื่อง “ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖ ภาคหนึ่ง ปีการศึกษา ๒๕๖๖” วิเคราะห์คำถาม ข้อที่ ๔ วิชากฎหมายอาญา, บทความเรื่อง “หลักและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕” โดย ดร.สันติ ผิวทองคำ เสนอเป็นตอนที่ ๑ ปิดท้ายด้วย “มุขขำ” โดย ปรมศวรร อินทรชุนนุ

พบกันใหม่ปีหน้า ๒๕๖๗

ติดตามอ่านจูลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา <http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุสยาม พิมพ์ชื่อ จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐